

Een hond is geen speelgoedbeest!

Een hond wordt vaak mede op aandringen van de kinderen aangeschaft. Het opgroeien met honden kan voor kinderen een positieve uitwerking op hun ontwikkeling hebben. Uit onderzoek blijkt dat deze kinderen zich als volwassene vaak socialer kunnen opstellen en meer verantwoordelijkheidsgevoel hebben.

Een positieve uitwerking

Jammer genoeg zitten aan het opgroeien met honden ook wat negatieve kanten. Elk jaar worden er tussen de 30.000 en 50.000 mensen door een hond gebeten. Ruim de helft hiervan is jonger dan 18 jaar. Meestal wordt een kind gebeten door een bekende hond; de eigen hond of die van buren, vrienden of familie.

Onbegrip

De oorzaken van bijtincidenten door de eigen hond liggen meestal op het vlak van miscommunicatie tussen kind en hond. Vaak weten ouders niet waarom een hond het ene wel en het andere niet goed vindt. Ook wordt een hond (onbedoeld) door kinderen gepest. Wanneer we te maken hebben met kinderen en honden moeten wij ons als volwassenen realiseren dat een hond een kind niet ziet zoals hij een volwassene ziet. Van een volwassene accepteert hij dat die zich als een ranghogere gedraagt, van een kind niet. Kinderen gedragen zich anders tegenover honden dan volwassenen doen. Kinderen beschouwen een hond als een speelkameraadje en kunnen nog niet voldoende begrip opbrengen voor de behoefte en de wensen van de hond.

Peuters

Het goed kunnen omgaan van kinderen met honden hangt samen met een aantal kenmerken van beiden. Leeftijd, ontwikkelingsniveau, karakter en opvoeding van het kind spelen daarbij een rol, net zoals de grootte, het karakter, het geslacht, eerdere ervaringen en opvoeding van de hond dat doen.

Voor een hond maakt het veel uit hoe oud een kind is. Kinderen tot zes jaar worden door honden meestal be-

schouwd als lager in rang. Kinderen uit deze leeftijdsgroep mogen zich niet als ranghogere tegenover de hond opstellen, b.v. door de hond te willen laten luisteren naar een commando. Maar ook wanneer het kind zich als ranglagere opstelt kunnen er problemen ontstaan. Als een kind op de grond ligt terwijl de hond er over heen staat, heeft het kind zich (in de ogen van de hond!) overgegeven. Als het kind z'n hoofd optilt kan de hond dit interpreteren als verzet tegen de overgave. Hij moet dus corrigerend optreden en doet dat op zijn eigen manier, door te bijten. Het kind begint te gillen en de hond 'moet' nog meer corrigeren. Zowel het kind als de hond reageren niet 'fout'. De enige fout die hier gemaakt wordt is dat de volwassene het kind en de hond zonder toezicht alleen heeft gelaten.

Ondersteunen

Kinderen tussen de zes en twaalf jaar kunnen leren steeds meer zelfstandig met een hond om te gaan. Vooral een aantal niet-dominante handelingen, zoals zoek- en apporteurspelletjes, kunnen dan met de hond gedaan worden. Het is aan te bevelen de kinderen deze commando's eerst te laten geven in nabijheid van een ranghogere volwassene. Een meisje van negen kan best proberen een Duitse herder af te leggen, wanneer de baas erbij is. De aanwezigheid van de baas ondersteunt het commando. Hij of zij kan het commando herhalen als de hond niet aan het kind gehoorzaamt. Dit wil niet zeggen dat het meisje dit de volgende dag in haar eentje kan proberen. Ofwel de hond vertikt het om af te gaan, ofwel hij vindt het nodig om die andere 'hond' even op zijn plaats te zetten.

Vanaf ongeveer twaalf jaar kunnen kinderen zich steeds meer zelfstandig als ranghogere gaan opstellen. Langzamerhand mogen ze hetzelfde doen met een hond als een volwassene. Op de eerste plaats omdat ze meer begrijpen en meer geestelijk overwicht kunnen uitoefenen op de hond, op de tweede plaats omdat ze door hun lengte en overwicht door de hond als ranghogere geaccepteerd worden.

Respect

Kinderen moeten dus leren met honden om te gaan. Met het aanleren van regels begin je als ouder al in het eerste levensjaar. Dit betekent niet dat het kind het meteen goed doet. Om regels te kunnen leren, moet het kind ze op de eerste plaats kunnen begrijpen. Regels moeten daarom bij (jonge) kinderen duidelijk geformuleerd zijn: "Blijf van de bak van de hond af" (ook

Nadere informatie over het leren omgaan van kinderen met honden is te verkrijgen bij de **Sophiavereniging** (www.sophiavereniging.nl, onder 't kopje 'hondenplein'). De Sophiavereniging geeft niet alleen informatie aan ouders, maar biedt ook het Hond & Kind-scholenproject aan. Via dit project probeert men de laagste groepen van de basisschool omgangsvormen met honden te leren.

Enige tips van de Sophiavereniging:

- Laat kinderen onder de 8 jaar nooit met een hond alleen. Een hond is een roedeldier dat de ouders als leiders erkent. Kinderen beschouwt hij als lager in de hiërarchie - als ondergeschikte. De hond kan het kind willen 'corrigeren' (straffen - met de bek) als de leider niet in de buurt is.
- Stuur een kind onder de 8 jaar niet alleen met een hond naar buiten. Ook al gaat in huis alles prima, buiten kunnen zich onverwachte situaties voordoen waarin uw kind de hond niet meer de baas kan.
- Een etende of slapende hond mag nooit gestoord worden. Als een slapende hond wakker schrikt kan hij van schrik wel degelijk bijten!
- Leer uw kind om altijd eerst te vragen of het de hond mag aaien:
Je kunt een hond vragen of hij geaaid wil worden door voor

hem te gaan staan en hem aan je hand te laten snuffelen. Een hond die kwispelt zegt ja, een hond die je negeert of wegdraait zegt nee.

- Laat kinderen niet langs een hond rennen. De hond is een jachtdier. Hij is speels en zal achter de kinderen aan willen gaan.
Kinderen kunnen bang zijn voor honden, maar let op: een hond kan ook bang zijn voor een kind!
- Leer uw kind dat als er een loslopende hond op hem afkomt, het stil moet blijven staan, handen op de rug of in de zakken, en langs de hond heen kijken. De hond verliest dan meestal al gauw zijn interesse. Laat het kind nooit een hond zonder baasje aaien!
- Aai een hond altijd onder de keel/oren. Een hond ziet graag waar je hand naar toe gaat. Als je een hond over zijn hoofd aait, zal hij je hand volgen en zijn kop (en bek) mee naar boven draaien.
- Geef de hond een eigen plek (mand) in huis, die voor alle anderen verboden terrein is! Stuur de hond nooit voor straf naar zijn mand; het moet zijn eigen veilige plekje blijven.
- Tot slot: ga niet uit van uw eigen ervaring met honden. De hond denkt in termen van rangorde, en kan zich tegenover u dus anders gedragen dan tegenover uw kind.

als hij er niet uit staat te eten). Het kind moet de regels niet alleen begrijpen maar ook onthouden. Dat houdt in dat regels vaak herhaald moeten worden. Voor jonge kinderen gelden regels alleen zolang degene die de regel uitvaardigt, lieflijk aanwezig is. Dus wanneer je als ouder zegt: "blijf van de bak van de hond af", dan zal de peuter dat ook doen totdat je naar de gang loopt. Dan loopt als het ware ook de regel weg en moet hij toch eens even polshoogte gaan nemen. Pas vanaf een jaar of zeven houdt een kind zich soms aan een regel omdat hij zelf vindt dat dit zo hoort. Hij ziet zelf het belang van die regel in. In de peuter/kleutertijd (van twee tot zes jaar) leert een kind zich in de gevoelens van een ander te verplaatsen, b.v. hoe 'voelt' een hond zich wanneer je m aan zijn staart trekt. Kleine kinderen beseffen niet dat ze een hond daarmee plagen of pijn doen. Ze vinden het juist leuk dat de hond reageert door bijvoorbeeld op te springen. Je kunnen voorstellen wat een ander (mens of dier) voelt in een bepaalde situatie is voorwaarde óm een ander te kunnen respecteren. Dit respect komt pas met een jaar of vijf.

Overzicht

Geestelijk overzicht is een belangrijke factor in de omgang tussen mens en hond. Alhoewel de meeste honden heel aardig zijn moet de baas zich als ranghogere kunnen manifesteren. Kinderen hebben hier vaak nog moeite mee, ze durven zich niet boven een ander te stellen of ze vinden het gauw zielig een hond te moeten corrigeren of ze weten niet wanneer ze moeten corrigeren of wanneer ze juist moeten belonen. Kinderen leren van hun ouders om respect te hebben voor een ander wezen, mens of dier. Ze leren dat ze niet moeten plagen, dat ze rekening moeten houden met een ander. Kinderen die dat niet leren, weten niet hoe ze zich ten opzichte van een hond moeten gedragen. Daarnaast

zijn er kinderen die thuis zelf niet gerespecteerd en geliefd zijn. Zij reageren hun behoefte aan macht of liefde vaak op een verkeerde manier af op de hond.

In grote lijnen komt het er op neer dat kinderen tot zes jaar het beste zo min mogelijk met een hond moeten doen, tenzij onder toezicht en begeleiding van hun ouders of van de baas van de hond. De hond ziet het kind als ranglagere. Tussen het zesde en twaalfde levensjaar kunnen kinderen samen met de volwassen baas steeds meer met de hond doen, mits de juiste gedragscodes in acht worden genomen (vanuit de hond gezien). Vanaf twaalf jaar kan het kind zich normaal gesproken net zo gedragen ten opzichte van de hond als een volwassene: in de ogen van de hond mag het 'kind' (vaak een puber) zelfstandig een ranghogere positie innemen. Het 'kind' kan nu bevatten hoe de communicatie met een hond verloopt, begrijpt de gedragscodes en kan zich daaraan net zo goed houden als een volwassene. Vanaf deze leeftijd kan een kind in principe zelfstandig met een hond op training gaan en met hem werken.

Marian Servaas